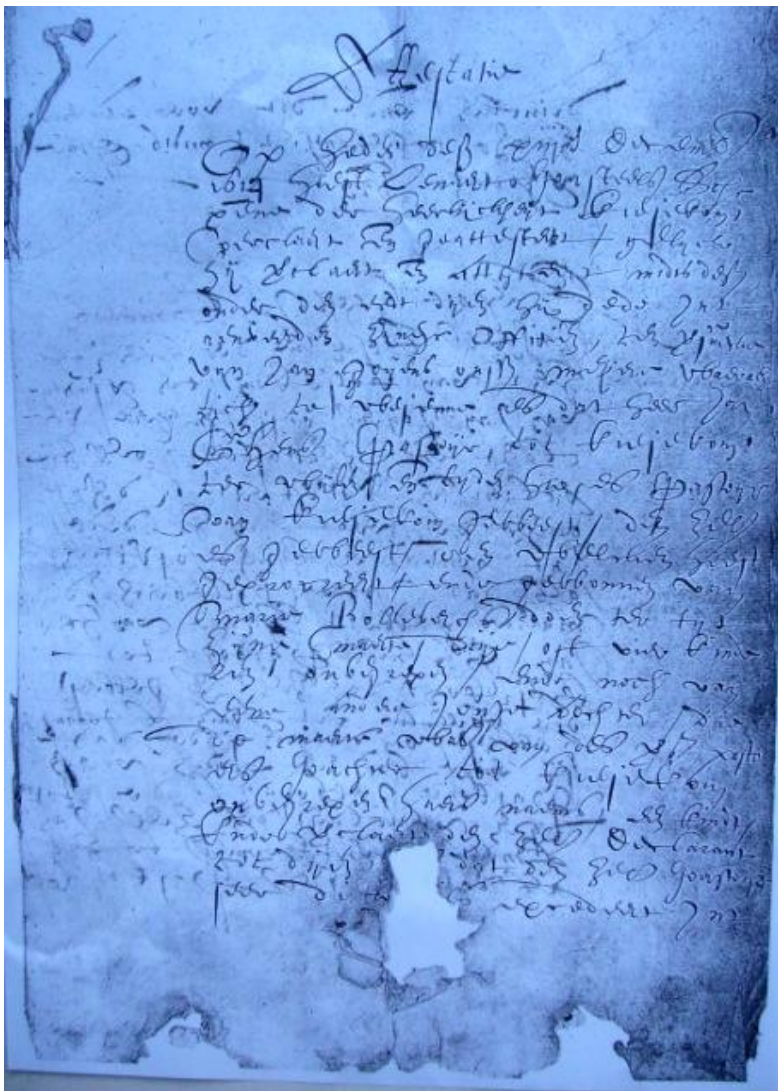

Tiense Sprokkels (330)

In vroeger tijden was de pastoor in een dorp een belangrijk man. Deze gaf in veel gevallen onderricht aan de kinderen. Of niet, zodat het onderwijs dan onbestaande was.

Op 14 januari 1777 schreven de inwoners van Bunsbeek een brief aan de abt van Heilisseem. Ze vroegen dringend een onderpastoor, omdat veel kinderen van het dorp gewoon geen onderricht kregen. De Franse vertaling van deze brief is bewaard in het kerkarchief nr. 2691 (rijksarchief Leuven). Jan Ghens was van 1570 tot 1620 pastoor in Kiezegem. Op verzoek van de meier Jan Goyens, met wie de pastoor al gevochten had, legden 3 schepenen, Mathijs Moelemans, Jan Smeets en Lenaert Pasteels, in december 1614 een verklaring af over het gedrag van hun pastoor. Deze pastoor had bij zijn meid Maria Bolleberchs 3 à 4 kinderen verwekt. Dikwijls was hij dronken. Zo lezen we in de doopakten, verwerkt door R. Hermans in 2000. Op 16 juni 1681 stuurden de inwoners van Bunsbeek een klacht naar de abt van Heilisseem over het gedrag van hun pastoor Carolus Smets. Deze deed zijn dienst niet naar behoren. Volgens de klacht had hij zelfs verzuimd om "te begraven diversche doode lichamen die hier en daer waeren blijven liggen" (Kerkarchief 2691). Voor pastoor Jacobus De Wael echter sprongen de parochianen van Bunsbeek in de bres. Op 21 september 1735 legden de landbouwers van het dorp een verklaring af, dat hun pastoor wél een goede naam had. In deze brief (K 2691) zijn de namen van de landbouwers interessant. Zo krijgen we immers een overzicht van de families die in 1735 in Bunsbeek woonden. (Dr. P. Kempeneers)
Info: www.kempeneers.org

Pastoor Johannes Ghens, waar Dr. fil. P. Kempeneers in zijn sprokkel naar verwijst, leidde een liederlijk leven in Kiezegem... naast het hebben van eigen kinderen, werd hij ook beticht van 'herbergloperij' en werd blijkbaar vele malen 'beschonken' gezien.

Pastoor Ghens was een religieus van de orde van St-Jan van Jeruzalem (later de Orde van Malta). Naar de pastorij werd dan ook verwezen als de 'commanderij'.

In 1614 legden de schepenen van Kiezegem, op aanvraag van de meier Jan Goyens, een verklaring af over het gedrag van pastoor Jan Ghens. Ook de herbergier kwam aan het woord. Verklaringen ten laste van pastoor Jan Ghens (Kiezegem, 1614) zijn te 'lezen' in het document hiernaast.

Dr. fil. Paul Kempeneers licht verder toe :

In het aartsbisschoppelijk archief Mechelen bevindt zich in de map Kiezegem (parochialia) dit document van 12 bladzijden, getiteld "Informatie tegen den Pastoor Gens". Op aanvraag van de meier Jan Goyens legden verscheidene personen verklaringen af over de levenswandel van pastoor Jan Ghens. .... De feiten gebeurden 400 jaar geleden !

1. Verklaring van schepen Lenaert Pasteels.

Attestatie. Op heden desen xiijen¹ december 1614 heeft **Lenaert Pasteels** schepene der heerlyckheyt kiesekom verclaert ende geattesteert, gelyck hij verclaert ende attesteert midts desen onder den eedt dyen hij dede int aenveerden zynder officien, ten versuecke van **Jan Goyens** onssen meyer, waerachtich te wesenne als dat heer **Jan Ghens** Pastoijr tot kiesekom ter wylen ende tyden hier es pastoijr van kiesekom geweest, den zeluen es geweest, den welcken heeft geprocreert² ende gewonnen van **Marie Bolleberchs**, doen ter tijt zijne maerte³, drije oft vier kinderen, onbegrepen⁴, ende noch van eene andere jonge dochter, die de maerte was van des voorschreuen pastoers pachter, tot kiesekom, onbegrepen haers naems, een kindt, ende verclaert den zeluen declarant⁵ tot dijen, [als] dat den zeluen pastoijr seer dick[wil]s excedeert int drincken, ende dit voer redene zynder wetenthey⁶, midts daer toe versoecht zynde.

2. Verklaring van schepen Jan Smeets.

Depost⁷ heeft **Jan Smeets**, insgelycks schepene der heerlyckheyt van kiesekom, ten versuecke van **Jan Goyens** onssen meyer, verclaert ende geattesteert, gelyck hy verclaert ende attesteert by desen, onder den eedt dyen hy dede, int aenveerden zynder officien, als dat **Marie Bolleberchs**, die maerte geweest zijnde van heer **Jan Ghens**, pastoijr tot kiesekom, die zelf es geweest, die welcken tot Louen⁸ es geuangen geweest, om dat men seyde dat sij enige kinderen vanden voorschreuen pastoijr gewonnen hadde, tot dijen verclaert den zeluen **Jan Smeets** hem kennelyck te zyn, als dat [de]n zeluen pastoijr dickwils metten dronck es beuangen ende tzeluen voor redene zynder wetenthey⁶.

3. Verklaring van herbergier Ghijsbrecht Adriaens.

Depost ende ter presentien soe lest voerschreuen, gestaen **Ghijsbrecht Adriaens** herbergier tot kiesekom, den welcken verclaert waerachtich te wesen ende dickwils gesien te hebben, als dat heer **Jan Ghens** pastoijr tot kiesekom, tot zynen huijse dickwils heeft gedroncken excessiue⁹lyck, sulcx dat hij midts de dronckenschap moeste ten huysse zijns declarants blyuen logeren, ende dit heeft hij declarant verclaert onder eedt, ten versuecke van **Jannen Goyens** onssen meijer, om der waarheyt getuygenis te geuen sonderlinghe daertoe versoecht [zijnd]e.

4. Verklaring van schepen Mathys Moelemans.

Op heden desen xijen⁹ december 1614 heeft **Mathys Moelemans**, schepene der heerlyckheydt kiesekom, verclaert ende geattesteert gelyck hy verclaert ende attesteert by desen, onder den eedt zyns schependomps, ten versuecke van **Jan Goyens** onssen meyer, als dat eene, genaempt **Marie Bolleberchs** die de maerte was van heer **Jan Ghens** pastoyr tot kiesekom, gevangen es geweest tot Louen op de heijlige geest poort te Louen, om dat men seijde dat zij vier oft vyff kinderen vanden voorschreuen pastoyr gewonnen hadde, gelyck hy declarant oyck dickwils heeft hoeren seggen als dat zij **Marie** voerschreuen, vanden voers. pastoijr gehadt hadde drije oft vier kinderen, verclaeren[de] tot dijen als dat den zeluen pastoijr seer dickwils excedeert int drincken, ende dat voor redene zynder wetenthey⁶ midts daertoe versoecht zijnde.

---

¹ Dertienden.

² Procreëren: kinderen verwekken.

³ Maerte: afgeleid van de voornaam Martha, meid, dienstmaagd.

⁴ Onbegrepen: het juiste aantal is niet bekend.

⁵ Declarant: die een verklaring aflegt.

⁶ Met kennis en toestemming van de declarant.

⁷ Depost: vervolgens, daarna.

⁸ Louen: Leuven.

⁹ Twaalfden.

5. Verklaring van dienaar Stas Sevenants.

Op heden desen xijden december 1614 heeft **Stas Seúenants**, dienaar der heerlyckheyte kiesekom verclaert ende geattesteert, gelyck hy verclaert ende attesteert by desen, omder den eedt by hem int aennemen zynder officien gedaen, ten versuecke van **Jan Goyens** onssen meyer, waerachtich te wesen, als dat heer **Jan Ghens** pastojr tot kiesekom, seer dickwils hem te buyten gaet int drincken, ende gesien te hebben, dat den seluen pastojr, opde bruyloft van **Mathys Andries** te kiesekom, des geleden ontrent een maendt, onbegrepen, soe seer was beschoncken sulcx dat (...) ¹⁰ ende Taeffel viel (...) ende daernaer wederom (...) ontspringende, heeft anderwerff sitten eeten ende drincken die geheele nacht deur, boúen dyen verclaert den zeluen declarant, als dat hy den voorschreuen pastoyr dickwils metter nacht seluer heeft moeten thuyt leyden, ende dit voer redene zynder wetentheyte ende was die minute van tgene des voorschreuen es, by elck vande declaranten onderteekent, namentlycken een igelyck sijn verclaeren. Quod Attestor **C. Gebuers** secretaris der heerlyckheyte kiesekoms.

6. Verklaring van schepen Mathys Raymaeckers

Depost ter presentien **Adriaen Janssens**, **Lenaert Pasteels**, schepenen der heerlyckheyte kiesekom, gestaen **Mathys Raymaeckers** insgelycx schepene tot kiesekom, den welcken verclaert ende attesteert by desen onder den eedt zyns schependoms ten versuecke van **Jan Goyens** onssen meyer, waerachtich te zyn, als dat hij declarant heeft gewoent op t' hoff te kiesekom ¹¹, benefens t' schutterhuys van kiesekom, ende was den Pastojr van kiesekom genaempt heer **Jan Ghens**, bynnen den zeluen schutterhuys woenachtich ende verclaert hij declarant dickwils gehoert te hebben, geduerende dien tyt dat hij int voorschreuen hoff woenden, als dat den voorschreuen Pastojr dickwils thuyt es gecoemen by auont ende ontijden wel beschoncken zynde, ende dit voer redene zynder wetentheyte. Aldus verclaert eodem ... ut supra, mij present **C. Gebuers** secretaris der heerlyckheyte kiesekom.

7. Andere klachten

Daarna volgden nog andere klachten. Op 15 september 1614 kwam er een klacht in verband met een "boomgaerdeken gelegen opden kiesekom berch, dwelck den pastoyr van winge ende den taeffelmeester der taeffelen van winge voers., met hen die gemeynteneers van kiesekom hadden geeuinced ¹²". Ook hadden de gemeintenaers hun beklag gemaakt, omdat de pastoor "wilde incorporeren ¹³ een plecke van des heeren straet ¹⁴ tot zyn goet, benefens ¹⁵ die pastorije van kiesekom, hebbende tzeluen met eenen tuyn affgevrete ende affgesloten ¹⁶ van des heeren straet, meynende tzeluen alzo aen ende tot zyn goet te bringen". Toen de meier de klachten had gehoord, ging hij zelf tot bij de pastoor die hem bedreigde, "hebbende in zyn handt daer opgenoemen een capbyl oft capmes". Gelukkig konden de gemeintenaers erger voorkomen.

---

¹⁰ Hier is het document beschadigd.

¹¹ Het Hof te Kiezekom: eertijds boerderij gelegen tussen de kerk en de pastorie.

¹² Evincereren: uitwinnen, in beslag nemen.

¹³ Incorporeren: een deel van de straat innemen.

¹⁴ 's-Herenstraat: de openbare weg.

¹⁵ Benefens: naast de pastorie.

¹⁶ Met een omheining van de straat afsluiten.